

SPORTERNA SOM FÖRSVANN

Abrupt slut som ing

En av de mer kortlivade idrottsgrenarna i Hammarbys historia är bordtennisen. Samtidigt är det en av de mer framgångsrika. Det hela började med att Söders BTK gick upp i Hammarby IF 1948. Och det slutade i januari 1957 då verksamheten upphörde mitt under pågående säsong. Möjligen är väl det abrupta slutet en av anledningarna till att det varit tämligen tyst om bordtennisen när Hammarbys historia skrivits.

Söders BTK tycks inte ha gjort något större väsen av sig, åtminstone inte på riksnivå. Nämnas kan att Rune Borg, pappa till Björn, spelade för dem. Hammarbys bordtennissektion kom däremot att bli en av de stora föreningarna i svensk bordtennis under 1950-talet.

Våren 1950 togs steget upp i division 1 efter segrar i två kvalmatcher mot IF Staffanspojarna från Gävle. Första året i högsta serien slutade med en fjärdeplats i

norra gruppen. Säsongen 1952/53 vann man denna norrgrupp överlägset, tretton vinster och en oavgjord, och ställdes i vad Idrottsboken benämner "seriefinal" mot segrarna i den södra gruppen, Djurgårdens IF. Första matchen vann Hammarby med 6-0. Den andra slutade 5-5 och därmed var Hammarby IF svenska lagmästare. I laget ingick Lars Pettersson (f 1934), George "Sappo" Tsappos (f 1930) och Curt Österholm (f 1925). Pettersson och Tsappos spelade samma år SM-final i dubbel men föll där mot legendaren Tage Flisberg i par med Weine "Tuppen" Fredriksson.

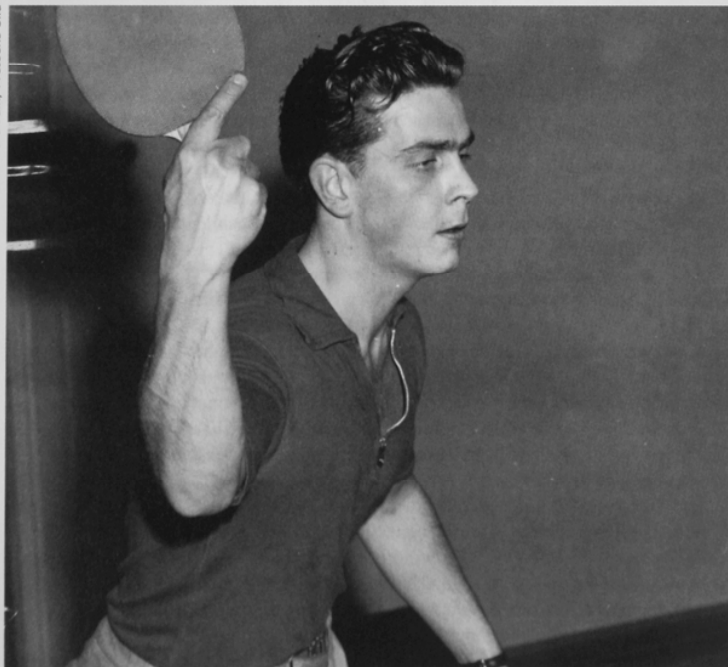
Ett halvt SM-tecken erövrades 1954/55 då Lars Pettersson vann i mixed dubbel tillsammans med Elisabeth Thorsson, tävlande för Djurgårdens IF (av alla föreningar).

Säsongen 1955/56, erövrades ytterligare två och ett halvt SM-tecken. Lag-SM vanns, denna gång i en rak tiolagsserie utan efterföljande slutspel, två poäng före Djurgården. Tretton vinster, tre oavgjorda

och två förlorade matcher löd tabellraden. Lars Pettersson och Curt Österholm fanns kvar i laget, tredje spelare var nu Björne "Mellis" Mellström (f 1933). Mellström hade tidigare samma säsong vunnit SM i singel. Finalen gick mot klubbkamraten Österholm i fem set, setsiffrorna 21-14, 10-21, 18-21, 21-15 och 21-13. På vägen till dit hade Mellström besegrat regerande mästaren Tage Flisberg, men haft sin tuffaste match i andra omgången mot den i Hammarby fostrade Tony Larsson, nu tävlande för Hanvikens SK. Larsson hade matchboll i femte set, men Mellström vände och vann. Det halva SM-tecknet kom i mixed dubbel där Curt Österholm vann i par med Reina Wetterström från Torps GoIF.

Vintern 1957 var det således plötsligt slut. Det var i samband med SM i Linköping under trettonhelgen som två av spelarna inte uppträdde "fullt korrekt", som det stod att läsa i Dagens Nyheter den 11 januari.

Foto: Tore Falk, Pressens bild

Länken m

Det största enskilda namnet i Hammarby Bordtennis är utan tvekan Björne "Mellis" Mellström. Han vann föreningens enda SM-guld i singel och han var med om att vinna det ena av de två laggulden. Man kan säga att Mellström i svensk bordtennis utgör länken mellan Tage Flisberg och Hans Alsér när de största spelarna ska listas. Sina flesta titlar vann han dock för en annan förening än Hammarby.

Intervjun med Mellström hinner knappt börja förrän de två mest känsliga frågorna är avklarade. Varför gick han 1956 till Djurgården? Och varför lades Hammarbys bordtennissektion ned året därpå?

Djurgården lockade över Mellström mot

gen gärna talar om

Detta ledde till att dessa båda blev avstängda av förbundsstyrelsen. Då sektionen vid denna tidpunkt enbart hade fyra aktiva innebar det att man tvingades dra sig ur seriespelet och därefter togs snabbt beslutet att lägga ned sektionen.

Vad de båda spelarna hade gjort? De hade krökat till. På tåget hem från Linköping. Något som åtminstone idag inte låter som någon alltför allvarlig förseelse. Ordföranden i Hammarby IF:s huvudstyrelse, Bernt Lindh, konstaterade i Dagens Nyheter att nedläggningen visserligen kunde gått till på ett "trevligare sätt", men verkar samtidigt nöjd med att bli av med kostnaderna för bordtennisen. Det förefaller onekligen som om verksamheten ändå var på nedåtgående. I boken "Vi bordtennisspelare" utgiven 1954 finns nitton Hammarby-spelare upptagna. Av dessa är tre kvinnor, Barbro Johansson (f 1924), Evy Petersson (f 1929) och Kerstin Strandberg (f 1927). I denna lista finns

också Karl Evert Skoglund (f 1938) med (dock utan smeknamnet "YA"). Som nämnts ovan hade antalet spelare tre år senare reducerats till fyra och en av dessa, Curt Österholm, var också ledare. Inga reserver, inget damlag och ingen ungdomsverksamhet fanns kvar när verksamheten lades ned.

Hammarbys bordtennisverksamhet bedrevs huvudsakligen i Göthallen, belägen en trappa ned på Blekingegatan, mellan dagens restaurang Pelikan (då Port Arthur) och skoaffären Skobell. Hallen drevs av Calle Bäck, som också ett tag var ledare i Hammarby, och Sven Olof "Lollo" Hammarlund. Den sistnämnde slutade för övrigt sin ledarbana inom bordtennisen med att 1995 väljas till president i det Internationella bordtennisförbundet, samma år som han gick bort.

I Göthallen rymdes nio bord och här spelades även Hammarbys seriematcher. Vid vissa tillfällen kunde matcherna dra så

mycket folk att åskådare mot halv entré fick stå i trappan, varifrån man bara kunde se halva bordet. Eftersom hallen drevs i privat regi kostade det pengar att spela och träna där. Ursprungligen gällde detta även tävlingsspelarna i Hammarby, med tiden fick dock dessa spela gratis. Över huvud taget var bristen på lokaler att spela i vid denna ett problem för den snabbt växande bordtennisen, som på 1950-talet tog steget från källarverksamhet till en etablerad idrott. Och frågan är om inte den processen är en av förklaringarna till att bordtennisverksamheten i Hammarby upphörde?

ANDERS KUICK

Fotnot: Redan 1925 ska ett lag från Hammarby IF ha mött AIK i bordtennis, men detta var innan grenen var etablerad i Sverige och spelarna hämtades från andra sportgrenar. AIK lär ha vunnit denna prestigematch.

mellan Flisberg och Alsér

att man lovade att fixa hans tänder. Han lämnade Hammarby med löftet till sina gamla lagkamrater att året därpå komma tillbaka. Men ett år senare fanns således inget att komma tillbaka till och Mellström blev kvar i Djurgården under återstoden av sin elitkarriär. Att gå till Djurgården väckte känslor.

- Man fick halva Söder mot sig, det var inte populärt, säger Mellström. Men vad skulle jag göra? Jag var tvungen att få tänderna fixade.

Att Mellström började i Hammarby var annars en självklarhet. Uppvuxen på Söder och boende på Västgötagatan (den del som nu heter Tjurbergsgatan) var steget in på Göthallen två kvarter nedför backen inte långt att ta. I Idrottsboken 1957 står om Mellström att denne "nått sin position

genom idog träning och flitigt matchande". Och det var just så det gick till att lära sig sporten, man spelade matcher. Helst mot dem som var bättre. Problemet med detta var att den som torskade fick betala för bordet.

- Så då gällde det att hitta en annan torsk så att man i fick ihop till bordshyran. Det spelades jämt om pengar i de där hallarna, säger Mellström, och tillägger att det i hans fall aldrig rörde sig om några större summor.

I boken "Vi bordtennisspelare" står att Hammarby spelade i gröna tröjor, och håll i er nu alla föreningsesteter, bruna byxor. Enligt Mellström stod dock klubben enbart för tröjan (en per spelare). Byxor fick man hålla med själv. Mellström spelade i ett par

grå eftersom han tyckte det var snyggast. Från föreningen fick spelarna också en grön cardiganjacka med vit krage och Hammarbyflagga på bröstet.

Som spelare beskriver Mellström sig själv som en riktig fighter, bra på både forehand och backhand och med en underskriv som gjorde honom svår att passera. Det räckte till fem SM-tecken i singel, två i dubbel, fyra i mixed och fyra i lag, samt spel i fem VM-turneringar, sex EM och 88 landskamper. Främsta internationella meriter blev ett EM-silver i lag och ett EM-brons i singel 1962.

Hur var då Rune Borg som spelare?

- Skaplig, men lite skakig när det gällde, avslutar Mellström.

ANDERS KUICK